

آنچه درباره ویروس کرونا می‌دانیم

کanal خبری پزشکان

۱. ویروس کرونا چیست؟

ویروس کرونا خانواده بزرگی از ویروس‌هایی است که عامل ایجاد مجموعه‌ای از بیماری‌ها مانند سارس (SARS) و مرس (MERS) است.

سارس در سال ۲۰۰۲ در چین و سپس سراسر دنیا شایع شد. بر اساس داده‌های سازمان جهانی بهداشت از ابتدای نوامبر سال ۲۰۰۲ (آبان ۱۳۸۱) تا آوریل ۲۰۰۴ (فروردین ۱۳۸۳) در مجموع ۸۰۹۶ نفر در ۳۰ کشور به سارس مبتلا شدند که از این میان ۷۷۴ نفر جان باختند.

مرس هم در بهار ۲۰۱۲ (۱۳۹۱) از عربستان سعودی آغاز شد. بر اساس آخرین بهروزرسانی سازمان جهانی بهداشت در دسامبر ۲۰۱۹ تا الان ۲۴۹۹ مورد ابتلای به ویروس مرس در ۲۷ کشور شناسایی و ۸۶۱ مورد مرگ بر اثر آن ثبت شده است. آنچه این روزها شایع شده گونه‌ای از این ویروس با نام «nCoV» است که اولین مورد ابتلای انسانی آن در اوایل ماه دسامبر سال گذشته میلادی (آذر ۱۳۹۸) مشاهده شده است.

۲. ویروس تازه کرونا چیست؟

گونه‌ای جدید از خانواده کرونا است که تا دو ماه پیش در انسان دیده نشده بود. این ویروس، پیش‌تر در حیوانات شناسایی شده بود اما اولین مورد ابتلای انسانی به آن در دسامبر ۲۰۱۹ (آذر ۱۳۹۸) دیده شده است.

۳. منشاء این ویروس کجا است؟

منشاء اصلی این ویروس هنوز در دست بررسی است. بسیاری از گزارش‌ها منشاء این ویروس را بازار ماهی و گوشت تازه هوانان (Huinan) در ووهان چین معرفی کرده‌اند، اما از سوی دیگر در مقاله‌ای که روز ۲۴ ژانویه (۴ بهمن) در نشریه علمی THE LANCET JOURNALS منتشر شده گفته شده اولین مبتلای شناسایی شده در روز اول دسامبر ۲۰۱۹ اصلاً به این بازار رفت و آمد نداشته است.

در گزارش‌های سازمان جهانی بهداشت گفته شده طبق تحقیقات مقدماتی، اکثر افرادی که در روزهای اول به این ویروس مبتلا شده‌اند، از کارکنان بازار ماهی و گوشت تازه هوانان (Huinan) در ووهان چین بوده‌اند. اما در مقاله THE LANCET JOURNALS دقیقاً آمده از ۴۱ مورد شناسایی شده تا تاریخ دوم ژانویه، ۲۷ نفر به بازار ماهی و گوشت ارتباط داشته‌اند.

۴. اولین مورد ابتلا به ویروس کرونا چه زمانی شناسایی شد؟

اولین مورد ابتلای انسان به ویروس کرونای جدید nCoV-2019، اولین بار در روز اول ماه دسامبر ۲۰۱۹ (آذر) شناسایی شده است. گزارش سازمان جهانی بهداشت که در تاریخ ۱۱ ژانویه ۲۰۲۰ (۲۱ دی) منتشر شده گفته شده در فاصله ۸ دسامبر ۲۰۱۹ (۱۸ آذر) تا دوم ژانویه ۲۰۲۰ (۱۲ دی)، تعداد ۴۱ مورد ابتلای قطعی به این ویروس در ووهان چین ثبت شده بوده. وضعیت این ۴۱ نفر در مقاله نشریه علمی THE LANCET JOURNALS دقیقاً بررسی شده است. از سن و سال افراد مبتلا شده و سابقه پزشکی و رفتارهای عمومی آنها نظیر سیگار کشیدن گرفته تا نشانه‌های بیماری نظیر تب، سرفه و... در این مقاله گفته شده اولین مورد ابتلا روز اول دسامبر (۱۰ آذر) شناسایی شده است.

۵. اولین گزارش رسمی در این باره چه زمانی منتشر شد؟

سازمان جهانی بهداشت اعلام کرده در آخرین روز سال گذشته میلادی، ۳۱ دسامبر ۲۰۱۹ (۱۰ دی ۱۳۹۸)، دفتر این سازمان در چین از ماجرا مطلع شده است. اولین گزارش رسمی، یک ماه پس از مشاهده اولین مورد ابتلا در ووهان چین، در سایت این سازمان بارگذاری شده است. تا روز دوم ژانویه، یعنی تا زمان تقریبی عمومی شدن ماجرا، ۴۱ مورد ابتلای قطعی شناسایی و یک مورد مرگ در چین ثبت شده بود.

۶. نشانه‌های ابتلا به ویروس جدید کرونا (nCoV-2019) چیست؟

نشانه‌های ابتلا به ویروس برای همه یکسان نیست، اما علائم شایع شامل تب، سرفه، تنفس کوتاه و سخت است.

۷. راه تشخیص ویروس چیست؟

راه تشخیص قطعی ویروس nCoV-2019 آزمایش خون است. سازمان جهانی بهداشت دستورالعمل آزمایش nCoV-2019 را روز ۱۴ ژانویه ۲۰۲۰ (۲۴ دی ۱۳۹۸) منتشر کرده است.

۸. دوره نهفتگی این ویروس چقدر است؟

بر اساس برآوردهای سازمان جهانی بهداشت، دوره نهفتگی ویروس nCoV-2019 بین ۲ تا ۱۰ روز است. این ویروس در دوره نهفتگی هم قابل انتقال است.

۹. آیا درمان یا راه پیشگیری از ابتلا به ویروس کرونا nCoV-2019 وجود دارد؟

خیر. هنوز درمان یا واکسن پیشگیری در دست نیست. آن طور که گزارش‌ها نشان می‌دهد تلاش‌هایی برای تولید واکسن انجام شده اما تا به نتیجه رسیدن چند ماه زمان لازم است.

اما این به معنی آن نیست که همه افراد مبتلا به ویروس جان‌شان را از دست خواهند داد. با گذشت دوره بیماری به زندگی عادی و روزمره بازمی‌گردند. در نشست اضطراری سازمان جهانی بهداشت که روز ۳۰ ژانویه ۲۰۲۰ برگزار شده گفته شده بر اساس آمار وزارت بهداشت چین، از مجموع ۱۲۱۶۷ مظنون ابتلا به این ویروس، ۷۷۱۱ مورد ابتلا تایید شده که از این تعداد ۱۳۷۰ نفر دچار بیماری شدید شده‌اند، ۱۷۰ نفر کشته و ۱۲۴ نفر به طور قطعی بهبود یافته‌اند و از بیمارستان مرخص شده‌اند.

۱۰. آیا ویروس کرونا جدید از حیوان به انسان منتقل شده؟

بله. ساختار ویروس‌های کرونا به گونه‌ای است که قابل انتقال از حیوان به انسان است. بر اساس تحقیقات، پیش‌تر ویروس سارس از طریق زباد (civet) و ویروس مرس از شتر به انسان منتقل شده بود.

۱۱. آیا خوردن خفash عامل شیوع ویروس جدید کرونا است؟

پاسخ قطعی این سوال معلوم نیست. در این باره مطالبی گفته شده که عمدتاً حدس و گمان‌های بی‌اساس است. تحقیقات نشان می‌دهد اگرچه ساختار ژنتیکی ویروس تازه کرونا، بسیار شبیه ویروسی است که در خفash مشاهده شده، اما هنوز هیچ دلیل محکمی برای ارتباط این ویروس با خوردن خفash وجود ندارد.

سایت درستی‌سنجدی **health feedback** این موضوع را بررسی کرده و پس از گفت‌وگو با کارشناسان ادعای ارتباط ویروس کرونا با خوردن خفash را «بی‌اساس» خوانده و گفته تا کنون هیچ سند و مدرک معتبری در دست نیست که نشان دهد ویروس جدید با خوردن خفash ارتباط دارد.

ظاهراً این شایعه پس از آن رواج یافته که نتایج یک تحقیق که در تاریخ ۲۲ ژانویه ۲۰۲۰ (۲ بهمن ۱۳۹۸) منتشر شده، نشان داد ویروس کرونای جدید ساختاری شبیه به ساختار ویروس مشاهده شده در خفash دارد، اما به گفته کارشناسان این به معنی انتقال مستقیم ویروس نیست.

منشاء اصلی ویروس کرونا (nCoV) هنوز مشخص نیست. شواهد اولیه تا الان نشان می‌دهند، احتمالاً منشاء اولیه این ویروس بازار ماهی و گوشت تازه در ووهان چین است. در نتیجه می‌توان گفت تا این لحظه ارتباط ویروس تازه کرونا با خوردن سوب خفash صرفاً یک حدس و گمان بی‌اساس است.

۱۲. آیا خوردن خفash در چین متداول و مرسوم است؟

خیر. در روزهای گذشته شایعه‌ای در شبکه‌های اجتماعی و بعض‌ا رسانه‌ها منتشر شده که در آنها گفته شده خوردن «سوب خفash» دلیل شیوع ویروس کرونا در ووهان چین بوده است.

همزمان ویدیویی هم در شبکه‌های اجتماعی دست به دست شده که زنی را نشان می‌دهد که مشغول خوردن خفash پخته است. پیش از هر چیز باید گفت که این ویدیو قدیمی مربوط به سال ۲۰۱۶ است. مکان ضبط آن هم جزیره پالائو در اقیانوس آرام، بیش از ۳ هزار کیلومتر دورتر از ووهان است. زنی هم که مشغول خوردن خفash است وان منگ‌یون، بلاگر چینی است. او هنگام خوردن می‌گوید که مزه خفash تازه و خیلی شبیه مزه مرغ دارد.

با توجه به این گفته می‌توان نتیجه گرفت خوردن خفash در چین متداول و مرسوم نیست.

۱۳. آیا ویروس کرونا در آزمایشگاه تولید شده است؟

خیر. شواهد علمی این احتمال را رد می‌کنند. به احتمال زیاد مخازن نگهداری حیوانات منابع اولیه سرایت ویروس کرونا (nCoV) به انسان است.

سایت درستی‌سنجی Politifact هم این ادعا را بی‌اساس می‌داند. این شایعه نخستین بار در سایت G-News وابسته به گو (مایلز) ونگوئه، میلیارد ریچینی و فعال سیاسی مخالف دولت چین مطرح شده و سندی برای آن ارائه نشده است.

۱۴. داستان ثبت آزمایشگاهی ویروس کرونا در ثبت اختراعات گوگل در سال ۲۰۱۵ چیست؟

آگهی مرکز ثبت اختراع گوگل باعث شده برشی گمان کنند ویروس کرونا (nCoV) یک ویروس آزمایشگاهی است. این آگهی قدیمی و مربوط به ایزوله کردن ویروس سارس در آزمایشگاه، در سال ۲۰۰۳ (۱۳۸۲) است.

این آگهی گمراه‌کننده با استقبال شدید هواداران تئوری توطئه مواجه شد.

۱۵. آیا ویروس کرونا یک سلاح جنگی بیولوژیکی است؟

خیر. این هم یک نمونه دیگر از اخبار جعلی است که سایت Politifact آن را بررسی کرده و به آن نشان «نادرست» داده است. ظاهرا ماجرا از یک وبلاگ شروع شده که اتفاقا در انتشار اخبار نادرست سابقه دار است.

داستان از یک آزمایشگاه در وینیپگ کانادا شروع می شود که سابقه تحقیق روی ویروس کرونا ۲۰۱۲ (مرس) داشته است. اتفاقا در این آزمایشگاه یک متخصص چینی در آن کار می کند. مقصد هم آزمایشگاهی در ووهان چین است که روی امنیت بیولوژیکی کار می کند و ظاهرا در ۲۰ مایلی بازار گوشت و ماهی ای قرار دارد که گفته شده بیشتر افرادی که در یک ماه نخست به این ویروس مبتلا شده اند به آن رفت و آمد داشته اند.

با این همه این قصه درست به نظر نمی رسد. تحقیقات درباره متخصص چینی که در آزمایشگاه کانادایی کار می کرده و به ووهان سفر کرده در جریان است. موضوع کار آزمایشگاه کانادایی نه ویروس (nCoV)، بلکه نوع قدیمی آن یعنی ویروس مرس است که در سال ۲۰۱۲ در خاورمیانه شایع شد. دست آخر هیچ مدرکی از اینکه ویروس کرونا (nCoV) از آزمایشگاه اشاره شده در ووهان شروع شده وجود ندارد.

۱۶. آیا انتقال ویروس کرونا از حیوانات ارتباطی با حلال یا حرام گوشت بودن حیوان دارد؟

قطعاً خیر. فرض این شایعه انتقال ویروس از طریق خوردن گوشت خفash است که چنانکه در بالا گفته شده، بی‌اساس است.

برخی این ماجرا را نشانه‌ای بر حکمت حرام بودن گوشت برخی حیوانات در اسلام دانسته‌اند. این در حالی است که هیچ ارتباطی میان حلال یا حرام گوشت بودن حیوانات با احتمال انتقال ویروس کرونا وجود ندارد.

منشاء حیوانی ویروس جدید کرونا 2019-nCoV مشخص نشده است. اما در سال‌های ۲۰۰۲ و ۲۰۱۲، دو نوع شایع از ویروس کرونا، یعنی سارس و مرس به ترتیب از گربه زیاد (حرام گوشت) و شتر (حلال گوشت) به انسان منتقل شده بود.